

THE FIRST EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE THESSALONIANS

¹ Shíí Paul, Silvánus, ła'íí Timótheus bílgo, Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa ła'íí Jesus Christ nohweBik'ehń biláhyú Thessalonícagee ínashood ha'ánátséhíí bich'į' k'eda'iilchii: Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa ła'íí Jesus Christ nohweBik'ehń bílgoch'oba'íí ła'íí bits'á'dí' ıłch'į'gont'ééhíí bee nohwich'į' goz'aa le'. ² Dábik'ehn Bik'ehgo'ihí'nań bich'į' nohwa'ihédaandzıgo nohwá da'ohiikaąh. ³ Nohwi'odłahíí bighą nł't'éégo ánadaaht'įłłíí, nohwił ijoqohíí bighą nyeego nada'ohsiidíí, ła'íí Jesus Christ nohweBik'ehń nádáhíí ndaahohíłhíí bighą dayúweh dahdaanołdqhíí Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa daahohiikaąhgeee dábik'ehn bínádaahiilniih; ⁴ Shik'íyú, Bik'ehgo'ihí'nań bíł daanołshóni, Bik'ehgo'ihí'nań hanánołwehesnıłgo bídaagonłzı. ⁵ Yati' baa gozhóni baa nohwił nadaagohiilni'dá' doo yati' zhą bee nohwich'į' yádaahiilti' da ni', ndi yati' binawod golııgo Holy Spirit nohwinkááyú yałti', áidí' da'anıihi bídaagosłsııd; nohwiłahyú nahiikaidá' nohwíı nohwiğhą hago ánadaahiit'įł lán shı n'íı bídaagonłsı. ⁶ NohweBik'ehń hik'e néé bílgo nohwedaanoł't'ee daasolıı; doo ałch'ídéyú nohwich'į' nagont'og da ndi, Holy Spirit binkááyú nohwił daagozhóogo yati' nádaagodo'aa: ⁷ Áık'ehgo Macedóniagee ła'íí Akéyagee Jesus daayodlaanıı dawa nohwíı nohwi'at'e' daineł'ııgo nohwikísk'eh

ádaat'ee daasilij. ⁸ Macedóniagee la'íi Akéyagee nnee nohwits'á'dí' Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yídaagolsiid, doo da'áígee zhá da, ndi ilts'á'yú aldo' Bik'ehgo'ihí'nań daahohdlaahíi bígoziid; ái bighá doo hagot'éégo nt'é daan'nií bik'eh da. ⁹ Hagot'éégo nohwaa nkaihií dabíi nohwaa nadaagolni', la'íi nohwíi k'e'eshchín bits'á'zhí' ádaasohdzaago Bik'ehgo'ihí'nań hináhi hik'e da'aníhi bá nada'ohsiid; ¹⁰ La'íi án biYe' yaaká'dí' nádáhií biba' ádaanoht'eego nohwaa nadaagolni', án daztsáadi' naadiidzaago áyíílaa, Jesus holzéhi, Bik'ehgo'ihí'nań hashkeego nohwiniidaagodiléhíi yits'á' nohwińli at'éé.

2

¹ Shik'íyú, doo daazhógo nohwaa nkai dahíi nohwíi bídaagonolsi: ² Philippi golzeegee ilk'idá' nchog'o nohwich'í' na'isdziidgo nohwiniidaagodeszaa bídaagonolsi, ndi ái bikédí'go nnee nohwich'í' nada'iziid ndi Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú doo bédaahiildzid dago Bik'ehgo'ihí'nań biyati' baa gozhóni baa nohwil nadaagosiilni'. ³ Ilch'ígont'aahíi doo lé'ichoohíi bits'á'dí'go da, la'íi doo nchog'o natsí'ikeesíi bits'á'dí'go da, doo nnee bich'í' nahich'aago da: ⁴ Áidá' yati' baa gozhóni baa nadaagohiilni'go Bik'ehgo'ihí'nań bíldábik'ehgo nohwá ngon'áá, áik'ehgo nnee doo bíl daagoyilzhóqo da, áidá' Bik'ehgo'ihí'nań nohwijíi nayíntaahíi zhá bíl goyilzhóqohíi bighá yati' baa gozhóni baa nadaagohiilni'. ⁵ Nohwíi nohwá bídaagonolsi, doo daazhógo ádaan'niigo yati' baa gozhóni bee nohwich'í' yádaahiilti' da,

doo dawahá ídáhádaahiit'íigo bił yaa na'siiltsooz da: áí Bik'ehgo'ihí'nań nohwá yígółsı: ⁶ Doo nnee daanohwidnłsıhı́ biká daadéet'íigo da, doo daanohwidinółsıgo da, ła'íı áłdó' doo daanohwidnłsıgo da, Christ binal'a'á daandlıhı́ bighą nohwıda'dokeed le'at'éhi, áıdá' doo ágádaan'ńii da, áık'ehgo doo nadaanohwintł'og da. ⁷ Áıdá' nohwitahyú nahiikaidá' nł'éégo ádaanohwinzi ni', isdzán bichągháshé nł'éégo áyıłsıhı́ k'ehgo: ⁸ Dázhó nohwıł daanohshọphı́ bighą Bik'ehgo'ihí'nań biyati' baa gozhóni baa nohwıł nadaagohılńi', ndi doo áı zhą da, danéé nohwaa ádaadint'aah, nohwik'ı́ daandzihı́ bighą. ⁹ Shik'ı́yú, nada'iidziid n'ı́, góyéégo nohwich'ı́ nadaagowaa n'ı́ bınádaalńiih: Bik'ehgo'ihí'nań biyati' baa gozhóni baa nohwıł nadaagohılńi'dá' doo nadaanohwintł'og da doleelhı́ bighą t'égee hik'e jı́gee nada'iidziid ni'. ¹⁰ Akú, Jesus daahohdłąhı́, nohwitahyú nahiikai n'dá' daagodınłzıgo ádaant'eego, dávik'ehyú ádaant'eego, ła'ı́ doo hadıń nt'é nohwik'izhı́ yidi'aah dago ádaant'ee ni' nohwá bıdaagonółsı, Bik'ehgo'ihí'nań áłdó' nohwá yígółsı: ¹¹ Dı́ áłdó' nohwá bıdaagonółsı, nnee bichągháshé yich'ı́ yádaaktı'hı́ k'ehgo, néé áłdó' dałá'á notı́go nohwıł daagozhógo ádaanohwıde' ni', ła'ı́ nohwıł ch'ıdaagosıit'ąą ni', ¹² Bik'ehgo'ihí'nań bik'eh sohtı́go daahınohnaa le', daanohwılńıid, án bilakt'áhgee ła'ı́ bits'á'dındláadı́ goz'ąą yune' daanohwokéed. ¹³ Dı́ áłdó' bighą Bik'ehgo'ihí'nań dába'ihédaandzi nt'éé, Bik'ehgo'ihí'nań biyati' baa nohwıł nadaagohılńi' n'ı́ nádaago'ąądá,

doo nnee biyati'híi k'ehgo da ndi da'anii Bik'ehgo'ihinañ biyati'híi bigha nádaagodo'aa, ái yati' daahohdlaahíi nohwiyi' nkt'éego na'iziid. ¹⁴ Nohwíi, shik'íiyú, Judéayú Christ Jesus binkááyú Bik'ehgo'ihinañ daayokaahgo ha'ánálséhíi bedaanok'ee daasolij, ái Jews daanliiníi biniidaagodnshíi k'ehgo nohwíi aldó' nohwitahyú daagolíníi nohwiniidaagodnshí: ¹⁵ Jews daanliiníi bik'ehgo Jesus nohweBik'ehñ zesdij, Bik'ehgo'ihinañ binkááyú nada'iziid n'íi aldó' nadaitseed, la'íi néé nohwiniidaagodnshí; ái Bik'ehgo'ihinañ doo yilgoyikshóq da, la'íi nnee dawa yich'i' nada'iziid: ¹⁶ Doo Jews daanlij dahíi bich'i' yadaahiilti'go hasdakáh doleeíi doo hádaanohwit'ij dahíi bigha dabíi bincho'íi láágo ádaayoliik; áik'ehgo áníita Bik'ehgo'ihinañ hashkeego biniidaagodiléhíi biká'zhí' ádaile'. ¹⁷ Shik'íiyú, dét'ih nohwits'á' ohikakai, k'adíi doo daahiit'ij da ndi nohwijíi bee da'á daandlij, la'íi k'azhá nádaanohwiktséh. ¹⁸ Áik'ehgo ch'éh nohwich'i' nádnkáhgo ádaahiit'ij, shíi Paul, doo alch'idndi nohwich'i' nádishdáh hasht'íi, ndi ch'iidn nant'an t'azhí' daanohwotá'. ¹⁹ Jesus Christ nohweBik'ehñ nádzáágo bináát nkt'éhishá' ndaahóndlii? Nt'éshá' bigha nohwil daagozhóq doleeí? Nt'éshá' bigha dant'é hobijhíi nohwaa hit'áah doo? Nohwíi nohwichá go'íi. ²⁰ Nohwíi nohwichá ídaada'óndlii, la'íi nohwíi nohwichá nohwil daagozhóq.

3

¹ Dázhó nohwa'ikodaanihidzji hádaahiit'ijhíi

bigħa dasahndi Athensgee siikeehí nohwił dábik'eh; ² Áík'ehgo Timótheus, nohwił'isn, akú odaasiil'a', án Bik'ehgo'ihinań yána'iziidi, Christ baa yati' baa gozhóni baa yádaahiilti'go bil nada'idziidi, án nohwi'odla' nđzilgo ádaanohwile'go la'íi nohwidag yakti'go nohwich'i' odaasiil'a': ³ Goyéégo nohwich'i' nagowaahí bigħa nnee doo la' bi'odla' yits'á'zhí' anne' da doleełhí bigħa nohwich'i' odaasiil'a': dánohwí bídaagonoııı goyéégo nohwich'i' nagowaago nohwá goz'aą. ⁴ Da'anii akú nohwił naháataąáda' nohwił nadaagohiilni' n', goyéégo nohwich'i' nagowaa doleełgo; áı begolzaago bídaagonoııı. ⁵ Na'ıntaahíı dánko nanohwíneztaąad nolı dant'éhéta bee, áík'ehgo nohwithahyú nohwinasdziidıı da'ılııızhı' hileeh nolı nsıgo dázhó nohwa'ikoniisııı hasht'ııgo nohwi'odla'ıı bigonsıııhıı bigħa la' nohwich'i' o'a'. ⁶ K'adıı Timótheus nohwits'á'dı' nohwaa nadzáágo nohwi'odla'ıı, nohwił'ijóonıı bilgo dázhó nt'éégo yaa nohwił nagolni', nt'éégo dábik'ehn nohwinádaahıııh laą, la'ıı née k'azhá nádaanohwiłtséhıı k'ehgo nohwıı k'azhá nádaanohwiłtséhgo nohwił nagolni': ⁷ Áík'ehgo shik'ııyú, née nohwich'i' nadaant'ogee la'ıı góyéégo nohwich'i' nagowaagee nohwıı nohwiğħa nohwił nádaagojııh, nohwıı nohwi'odla'hıı bigħa: ⁸ K'adıı da'anii daahin'naa, nohweBik'ehń binkááyú nđzilgo nasozıııhıı bigħa. ⁹ Bik'ehgohin'naahıı binadzahgee dázhó nohwiğħa nohwił daagozhóı, áík'ehgo hagog'éégoshá' Bik'ehgo'ihinań nohwiğħa ba'ihédaandzi doleeł? ¹⁰ T'é'gee hik'e jıııgee dáda'ohikağħ nt'éé,

nádaanohwiltséh hádaahiit'ííhíí bigha, nohwi'odla'íí la' t'ah doo be'ádaanoht'ee da shíhíí nlt'éégo nohwá ánáln'e'go hádaahiit'íí. ¹¹ Bik'ehgo'ihí'nań dabíí, án nohwiTaa nłíni, la'íí Jesus Christ nohweBik'ehń, nohwich'í' nkáhíí nohwá ilch'í'gole' ndi at'éé. ¹² Łil daanojjooníí la'íí nńee dawa nohwił daanzhooníí nohweBik'ehń dayúweh nohwá ígohiighángo áyłsı le', néé nohwich'í' ádaant'eehíí k'ehgo: ¹³ Jesus Christ nohweBik'ehń nńee báhadaadeszaahíí yıl nakáhgo, Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa binadzahgee nohwijíí doo baa dahgoz'aą dago, la'íí nchọ'íí da'ádıhgo godilzıhgo ánohwile' doleełhíí bigha ágádaanoht'ee.

4

¹ Díí aldó', nohwik'íyú, nádaanohwohiikaąh, la'íí Jesus nohweBik'ehń biláhyú nohwidag yádaahiilti', nohwił ch'ídaasiit'aąhíí bikísk'ehyú ádaanoht'ee le', la'íí Bik'ehgo'ihí'nań bil daagonołshóqo dayúwehyú ágádaanoht'ee le'. ² Jesus nohweBik'ehń nohwinkááyú yati' bikísk'eh ádaanoht'eego nohwił ch'ídaasiit'aąhíí bídaagonołsı. ³ Bik'ehgo'ihí'nań hadaanojwidile'go hádaanojwit'íí, doo nant'í' nahkaigo da: ⁴ Dała'á notııgee nohwits'ihíí daadinolıgo, la'íí nchọ'íí doo bee ánadaaht'ııł dago ídaa daagonohdzaą; ⁵ Doo Jews daanlıı dahíí, Bik'ehgo'ihí'nań doo yıdaagołsı dahíí, ádaat'ııhíí k'ehgo nchọ'go hádaat'iiníí doo baa ádaadinoht'aah da: ⁶ Nńee doo nt'é bee la'ihı yich'í' na'iziid da le': díí k'ehgo doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí dawa nohweBik'ehń yiniidaagodile'go ilk'idá' nohwił nadaagosiilni'. ⁷ Bik'ehgo'ihí'nań doo nchọ'go

ádaant'ee doleelgo daanohwokéed da, ádá' daagodinlzi doleelgo daanohwokéed. ⁸ Hadín díi yati'íi doo ílji dago yaa natsekeesíi, doo nnee yich'i' at'éé da, ádá' Bik'ehgo'ihinañ, Holy Spirit nohwaa daidez'aaníi, án doo ílji dago yaa natsekees. ⁹ Bik'ehgo'ihinañ dabií ik'idá' líl daanohjoggo nohwil ch'idaagoz'aa: ák'ehgo nohwik'isyú nohwil daanzhoggo doo hagot'éégo ágánánohwídish'niigo nohwich'i' k'eshchii bik'eh da: ¹⁰ Macedóniagee nohwik'isyuhíi da'anii dawa nohwil daanzhog; dayúweh ágádaanoht'eego nádaanohwohiikaah; ¹¹ Ła'íi nkegohen'áago daagonohjiigo bídaagono'aah, nohwinasdziidíi dánohwíi nádaanohwínt'og le', dánohwíi nohwigan bee nohwinasdziidíi ádaal'ji le', ádaanohwíkn'ni n'íi k'ehgo; ¹² Ágádaanoht'eeyúgo doo nohwitahyú daanlii dahíi daanohwidnłsi doleel, ła'íi doo nt'é bídih ádaanoht'ee da doleel. ¹³ Shik'íyú, da'ihoshíi hago'adaat'ee shihíi bídaagonołsihgo hasht'íi, doo daahchag da doleelhií bigha, dahazhi' ihinaa doo ndaayołi dahíi daachagíi k'ehgo. ¹⁴ Jesus daztsaadí' naadiidzáhi daahohiidlaayúgo, da'ái k'ehgo aldo' hadíi Jesus daayodlaago da'ihoshíi Bik'ehgo'ihinañ Jesus bilgo yił nakáhi at'éé. ¹⁵ Díi nohweBik'ehñ ádaanohwíniigo ágádaanohwíkn'ni, nohweBik'ehñ nádzáago néé t'ah daahin'naago kú naháataaníi nanezna'íi doo dabíntse nkáh da. ¹⁶ NohweBik'ehñ adjiid hadodzihgo dabií yaakádí' bil nkegowáh, Bik'ehgo'ihinañ binal'a'a yaakáyú da'tiséyú sitinihií hadziigo, Bik'ehgo'ihinañ béshdilwoshé yee anniidgo: áígee Christ daayodlaago nanezna'ihíi da'itse naadikáh:

17 Áídí' néé t'ah daahin'naago kú naháataaní, áí bił dała' yaak'os biyi'zhí' nánohwidi'do'nił, áígee nohweBik'ehń baa nkáh, áídí' godezt'i'go dahazhí' nohweBik'ehń bił daandlij doleeł. 18 Áí bighą díí yati'íí bee iłdag yádaakti' le'.

5

1 Shik'íyú, hagee goldohí, hagee yolkaahí Jesus nádaahí doo bighą nohwich'i' bek'e'eshchii da. 2 Dánohwíí iłk'idá' nł't'éego bídaagonołsı, nohweBik'ehń nádaahí bijjı in'ijhíí t'é'go naghaahí k'ehgo nadáh. 3 Nkegohen'áá, daaniidá' isdzán bizhaazhé goleehgo bił nádi'diníhí k'ehgo dágosiłe goyéego goldohí bee baa godogaal; doo bee bits'á' gónáhgo da. 4 Áídá' nohwíí shik'íyú, doo chagołheelyú nahkai da, áík'ehgo áí bijjıhíí doo in'ijhíí k'ehgo bee nohwaa godogaal da. 5 Nohwíí dawa idindláád zhinéego, jji zhinéego ádaanoht'ee: doo t'é' zhinéego da, doo chagołheel zhinéego ádaant'ee da. 6 Áí bighą haląą, doo da'iilwosh da le', ła' ádaat'eehí k'ehgo, áídá' daadéet'jgo ídaa daagondzaą le'. 7 Hadíí da'ilhoshíí t'é'go da'ilhosh, hadíí bił nádaagodeyisíí t'é'go bił nádaagodeyis. 8 Áídá' néé, jji zhinéego daandliiní, haląą, ídaa daagondzaą le', nohwi'odłą' ła'íí nohwi'ijóóní besh nohwił nazaąhí k'ehgo ádaagohiidle' le'; hasdáhiikáhíí ndaahóndliihí besh ch'ahí k'ehgo ádaagohiidle' le'. 9 Nohwiniidaagodile'íí Bik'ehgo'ihí'nań doo nohwá hát'jı da, áídá' nohweBik'ehń Jesus Christ biláhyú hasdánkaahgo nohwá ngon'áá, 10 Áń nohwá daztsąąhí bighą daahin'naa dagohí

nane'na' ndi dabíí bił daagondlii doleeł. ¹¹ Áí bighą dayúweh nohwił daagozhóqo ádaaınołzigo hadag ádaaınołzi le', ilk'idá' ágádaanoht'eehíı k'ehgo. ¹² Nohwik'íıyú, díıko nádaanoht'eehíı, nohwitahyú nada'iziıdii nohweBik'ehń biláhyú nohwá nazııgo nohwił ch'ıdaago'aahıı daadinołsi le'; ¹³ Nada'iziıdhıı bighą daadinołsigo nohwił daanzhoq le'. Nkegohen'áanıı nohwitahyú begoz'aą le'. ¹⁴ Shik'íıyú, bił daagoyéhıı, nada'ohsiid daabilđohnii, bijıı doo nđzil dahıı bidag yádaakti', doo nđzilgo nazıı dahıı bich'odaahnii, ła'ıı nnee dawa bich'i' nł'éego ádaanoht'ee, daanoht'ee. ¹⁵ Dahadıń doo bik'ehyú ádaanoht'ee, daanoht'ee. ¹⁶ Dá nohwił daagozhóq nt'ée le'. ¹⁷ Dá da'ohkaąh nt'ée le'. ¹⁸ Dawahá bighą ihédaanoht'ee; díı k'ehgo Bik'ehgo'ihı'nań nohwá hát'ıı, Jesus Christ biláhyú. ¹⁹ Holy Spirit doo t'aązhi' daahonoht'ee. ²⁰ Bik'ehgo'ihı'nań binkaáyú yałti'ıı, yaa yádaakti'ıı doo da'ılínego baa natsıdaahkees da. ²¹ Dawa ntsé bıdaanoht'ee; nł'éego ágot'eehıı nđzilgo daahonoht'ee. ²² Áıdá' doo bik'ehyú ágot'ee dahıı dawa bits'a'zhi' ádaanoht'ee le'. ²³ Bik'ehgo'ihı'nań, bits'a'dı' ilch'i'gont'éehıı, dabıı hadaanoht'ee; nohwıspırit-hıı, nohwiı'siziınıı, nohwıts'ı bıłgo dahot'éhé doo hagot'éeego nohwaa dahnagoz'aą dago nohweBik'ehń Jesus Christ nádaalzhi' Bik'ehgo'ihı'nań ádaanoht'ee doleełgo nohwá oshkaąh. ²⁴ Nohwıká ánnııdń da'ánııyú át'éhi nliı, án dawa łaıyle'. ²⁵ Shik'íıyú, nohwá da'ohkaąh.

²⁶ Nohwik'íyú dawa daagodinolsigo daahohts'os le'. ²⁷ NohweBik'ehń shinkááyú gádaanohwiłńii, Díi naltsoosí nohwik'íyú, ínashood daanlíni, dawa bich'į' daahohshíi. ²⁸ NohweBik'ehń Jesus Christ bilgoch'oba'íi bee nohwich'į' goz'ąą le'. Doleelgo at'ée.

**The New Testament of our Lord and Saviour
Jesus Christ
New Testament in Apache, Western (US:apw:Apache,
Western)**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Western Apache (Apache, Western)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Apache, Western

© 2012, Wycliffe Bible Translators. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 2 Aug 2022

22cab38e-86e0-5c5b-8972-5c0fa467c049